

Esku hori!
Askoren artean
Txalaparta, 2012.

Eskuz esku ibiliko delakoan

TXALAPARTA argialetxearen eta Basauriko Euskarabila ekartearen meritua da honoko ipuin bilduma hau, *Esku hori!*. Ipuin erotikoen lehiaketa du oinarrian, aurretik plazaratutako *Bero bezeak* eta *Basagurina* bildumek bezala.

Esku hori! aurkeztu zen egunean jakinarazi zuen, hain zuzen, Euskarabilako kide Karmele Albusuk, hamazazpigarren lehiaketaren ostean ez dela besterik izango, ez bederen epe motzean, “baina ez goaz penaturik” gaineratu zuen, “asebeteta baik, gure ekarpentxoia egin dugulakoan”.

Gazte askorentzat idazketan trebatzeko, euren burua neurtzeko eta ezagutzera emateko aukera izan da lehiaketa.

Itziar Abad, Alaitz Andreu, Estitxu Arozena, Karmele Arrieta, Eneritz Dueso, Iratxe Esnaola, Imanol Epelde, Alvaro Iribarren, Miren Juaristi, Dani Martiarena, Aitor Monge, Txema Perez, Alvaro Rabelli, Danele Sarriugarte eta Josu Unzueta dira ipuinen egileak. Hitzazurrean, Edorta Jimenez. ■

Henduen literatura

Beste norbaiten zapatak.
Garazi Kamio
Elkar, 2012.

«Dibortzioa? Non saltzen dute? Dena itxita izango duzu honezkero»

EGUNEROKO GAUZAK dira Kamiok kontatu dizkigunak, denok bizi ditugunak, egunero ikusten ditugunak, baina Maslowen teoria aplikatuz maila bat hartuko dutenak. “Gizabanakoak bere beharrezinak ase behar ditu. Behin azpiko maila asetzen duenean, maila bat igoko da eta bertako beharrak asetzera jo”. Eta horrela ipuinez ipuin bizitzak egiten duen gisara mailak igotzen ditu Garazik, baina igotze horretan absurdoa, injustizia, eta bizitzaren arrakalak ikusten dira metaforaz, ironiaz, patetismoaren semantikaz kargatuta.

Generoak presentzia handia du, *Nessum dorma* eta *Panenka* ipuinak horren adibide argiak dira. Batak, lehengo emakume tipoari begiratzen dio eta besteak, oraingoari eta biak ere gatazkan ikusarazi ditu. Lehenak kontatzen digu, *Tirandot* operarekin nola limurtu zuen neskatan Juanek Maria “ezkondu eta hogeit urtera, Juanek esan zion sekula ez zela operan izan. Dena gezurra, Gregory Pecken iruzurra”. Laurogei urteren bueltan, neskametz oso luze baten ostean, senarra Alzheimerduna eta emazte otsaina ohetik erorita ikusiko ditugu: batek memoria hautsia eta besteak aldaka. Emakumearena da ahotsa eta gogoeta, gezurren samina eta joandako bizitzaren etsia. Eta Maria ausartzen da azkenean. “Dibortzioa eskatuko nuke; orduan jakingo zenuke zer den bakarrik egotea” eta Juanek: “Dibortzioa? Non saltzen dute? Dena itxita izango duzu honezkero”. Esaldi horregatik bakar-bakarrik merezi zuen liburuak. Gaixotasunaren gainetik dago gizona, ironia, traizioa, hitz batean, menpekotasun bizitzaren metafora.

Panenka kontatzen digu belaunaldi berriekin, aitona-amonek nola hausten dituzten egongelan jolasean aritzeko debekuak, eta debekuaren arrazoiak. Bohemiako kristalezko ontziak haustearen beldurrez debeku guztiak aktibatuak zeudeneko iraganaz mintzo zaigu ama samindua: alabak bere baloiarekin egunkari paperean bilduta hain aise zakarretara botatzen duen iraganaz eta orainaz. Istorio honek absurdoarekin jolasten du, izan ere, futbola gorroto duen protagonistari alaba futbol zale porrokatua atera zaio, Betis zalea gainera. Rolan inguruko hausnarra, aitaren futbol zaletasuna eta senarraren isiltasuna. Denetarik pentsatzen du protagonistak, baita Betisen alkandorak libiaz hondatzea ere. “Futbola beste zaletasunen parekoa da, ezin da nolahala ezabatu. Eta elastikoa libiaz zikintzen baduzu, Real Madrileko jarraitzaile bihurtuko zaigu”. “Senarrak, lasaitasun osoarekin, atearen erdi-erditik sartu dizu gola”.

Bigarren, hirugarren eta lehen pertsonen ematen duten distantzia diferentzetatik modu linealean sartu dizkigu golak Kamiok. Oraindik, halere, iruditzen zait narratzailea ez dela erabat zoritu eta narrazioak gehiago tenkatu behar duela, baina bigarreanean seguru. Generoarekin bukatzeko, azken ipuina proposatzen dizuet generoa bilatzeko ariketa gisa. On dagoizuela. ■

Gema Lasarte

